

ВСТУП

Оновлення змісту освіти у XXI ст. потребує вирішення непростого завдання: перетворення потужного обсягу знань на особистий здобуток і знаряддя кожної людини. Позаяк світ “інформаційного вибуху” актуалізує проблему формування відносин між особистістю та знаннями, виникає необхідність оволодіння вміннями і навичками вирішення непростих завдань, критичного ставлення до обставин, порівнювання альтернативних поглядів і ухвалення обміркованих рішень. Отож, основне завдання освіти полягає у підготовці молоді до сьогодення, формуванні у нього потрібних компетентностей, що може забезпечити інтеграція навчального матеріалу. Завдяки інтеграції можливе вирішення базових освітніх суперечностей – розбіжностей між неосяжністю знань та обмеженими ресурсами людини.

Сьогодні посилюється актуальність спрямованості освітнього процесу на формування конкурентоздатних майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти. Професійна освіта у контексті вирішення названих суперечностей передбачає якісне оновлення системи підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Вищезначене вимагає вирішення конкретних завдань, зокрема: формування змісту і суті неперервної бібліотечно-інформаційної освіти відповідно до вимог глобалізованого світу; створення можливостей засобів інформаційних технологій навчання; проектування впливу інформаційних технологій навчання на світоглядну складову учасників освітнього процесу; обрання шляхів інтеграції інформаційних технологій навчання з класичними прийомами і методами; створення відповідних умов навчання.

Актуальність дослідження зумовлена особливостями сучасного соціально-економічного розвитку країни, що підвищує вимоги до фахівців бібліотечно-інформаційної та архівної галузі та передбачає необхідність оновлення змісту їх професійної підготовки згідно зі світовими стандартами.

Важливу роль у професійній підготовці відіграє викладач фахових дисциплін, від якого значною мірою залежить якість підготовленості майбутнього фахівця інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

На сучасному етапі спостерігається низка суперечностей між: необхідністю використання інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи та недостатнім рівнем розробленості цієї проблеми у педагогічній теорії й, практиці; потребою суспільства і держави у фахівцях інформаційної, бібліотечної та архівної справи, здатних до творчого вирішення професійних проблем та роз'єднаністю різнопредметних знань, умінь та навичок у навчальних планах і програмах; сучасними вимогами до педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін та відсутністю відповідних методик формування їх інтегральної педагогічної компетентності.

У науково-педагогічній літературі низка праць учених присвячена проблемі реформування професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи (Артюхова (2016), Білавич (2018a, 2018b), Бірюкова & Якубовська (2016), Гайсинюк (2003), Дубова (2010), Загуменна & Тимошенко (2016), Кисельова (2012), Кухтяк (2018a, 2018b), Матвієнко & Цивін (2016), Муқан, Блавт, Миськів & Кухтяк (2019), Муқан, Миськів & Кухтяк (2019), Салата (2017), Сенченко (2016), Слободяник & Боряк (2006), Соляник (2017), Степко & Скаченко (2017), Філіпова (2009), Чачко (2003) тощо).

Значне місце займають дослідження, спрямовані на аналіз специфіки професійної підготовки педагогів, зокрема викладачів закладів вищої освіти (Алексюк (1993), Астахова (2008), Валежаніна (2014), Вознюк & Дубасенюк (2010), Громико (2000), Зязюн (2003), Котух (2017), Краєвський & Хуторской (2008), Кузьміна (1990), Кулюткін & Муштавінская (2002), Мачинська (2016), Мітіна (2001), Муқан, Яремко, Козловський, Оргинський & Ісаєва (Mukan, Yaremko, Kozlovskiy, Ortynskiy, & Isayeva, 2019), Остапенко (2005), Подласий (2002), Сушенцева (2012), Тарасенко (2006), Хапілова (2006) тощо).

Грунтовно студіюються загальнонаукові підходи до професійної підготовки сучасного фахівця, зокрема: компетентнісний підхід (Бібік (2004), Драч (2011), Ельконін (2002), Заблоцька (2008), Мукан, Істоміна, Яремко & Миськів (Mukan, Istomina, Yaremko & Myskiy, 2019), Плясецька (2017), Петрук (2008), Селевко (2004), Тозюк (2017), Шопіна (2009) тощо); інтегративний підхід (Білик (2006), Бондаренко, Клочко & Кирилашук (2016), Бубряк (2014), Вашук (2013), Голубова (2014), Гончаренко & Козловська (1997), Дольнікова (2016а), Іванченко (2011), Ключковська (2006), Козловський (2017, 2018), Корчевський (2014), Костюченко (2008), Красюк & Сильченко (2013), Мачинська (2017), Онкович, Бойченко & Дем'яненко (2012), Погапенко & Іванова (2016), Сидоренко & Щетина (2002), Собко (2006), Стиркіна (2001), Токарев (2014), Яворук (2000) тощо); метапредметний підхід (Грешилова (2014), Левчук (2007), Позднякова (2010), Стеценко & Коренева (2013), Тимошук (2016), Храмцова (2016), Хуторской (2012) тощо).

Водночас, практика сучасної освіти неповністю задовольняє потреби оновлення та інтеграції змісту професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Нерозробленими залишаються питання формування низки їх професійних компетентностей, зокрема інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

Отримані результати, обґрунтовані теоретичні положення, матеріали (модель формування інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін у межах спеціальності “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”, методичні рекомендації щодо інтеграції фахових педагогічних компетентностей у контексті метапредметного підходу; інтеграції процесуального аспекту) можуть використовуватися у процесі професійної підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Результати дослідження, обґрунтовану термінологію та базу даних можуть використовувати вітчизняні науковці для виконання педагогічних досліджень.